

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Töökohapõhise õppe tööühma aruanne

1. Tööühma liikmed

- HTM, Karin Ruul – karin.ruul@hm.ee
- Töandjate Keskliit, Anneli Entson – Anneli.Entson@employers.ee
- SA Innove, Lii Topaasia – lii.topaasia@innove.ee
- SA Innove, Diana Jalast – diana.jalast@innove.ee
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Liisi Hansen - Liisi.Hansen@koda.ee
- Tallinna Teeninduskool, Anne Mäe – anne.mae@teeninduskool.ee
- Tallinna Tervishoiu Kõrgkool, Piret Tamme - piret.tamme@ttk.ee
- Narva Kutseõppekeskus, Tatjana Burikova – tatjana.burikova@nvtc.ee
- Codeborn, ITL, Aho Augasmägi – aho@codeborne.ee
- Eesti Restoranide Liit, Edith Mihkelson- edith.mihkelson@gmail.com
- AS Eesti Teed, Annika Olviste-Jegorova - annika.jegorova@eestiteed.eu
- Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit, Pille Meier - pille.meier@empl.ee
- Räpina Aianduskool, Astrid Maidla - astrid.maidla@aianduskool.ee
- Tallinna Ehituskool, Tõnu Armulik – tonu.armulik@ehituskool.ee
- Riina Tallo (tööühma juht) – riina.tallo@gmail.com

2. Tööühma töö periood

Tööühma töö leidis aset perioodil 17.11.2015- 15.05.2016

Tööühma töö perioodil toimus 5 tööühma kohtumist:

- 17.11.2015 (Tallinn)
- 07.01.2016 (Tallinn)
- 04.02.2016 (Tallinn)
- 29.03.2016 (Tallinn)
- 18.03.2016 (Tallinn)

Kohtumistele lisandus suhtlus e-kirjade teel (tööühma kohtumiste materjalidega eelnev tutvumine, kohtumiste tulemusena vormistatud materjalidele tagasiside andmine).

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

3. Töörühma töö eesmärgid ja tulemused

Eesmärk	Tulemus
Kirjeldada osapoolte lähtekohtade erisused ehk olulised näitajad, mis tingivad erinevad vajadused/käitumisstrateegiad töökohapõhise õppe kontekstis;	Lähtekohtade erisused on välja toodud töögrupi töö tulemusena valminud töökohapõhise õppe rakendamise juhendmaterjalis (lisa 1).
Kirjeldada võimalikud rakendusstsenaariumid olemasoleva mudeli raamides (tänapäevaste seadusandlusest tulenevate piiride raamides) ning analüüsida erinevate rakendusstsenaariumite sobivust erisuste lõikes;	Rakendusstsenaariumid on kirjeldatud töögrupi töö tulemusena valminud töökohapõhise õppe rakendamise juhendmaterjalis (lisa 1).
Kaardistada takistused mudeli elluviimisel, hinnata nende olulisust ning vajadusel pakkuda välja lahendusettepanekuid takistuste eemaldamiseks (sh võttes arvesse ka muude riikide kogemust);	<p>Takistused on välja toodud töögrupi töö tulemusena valminud töökohapõhise õppe rakendamise juhendmaterjalis (lisa 1).</p> <p>Olulisemad töögrupis kaardistatud lahendusettepanekud takistuste eemaldamiseks on välja toodud käesoleva aruande punktis 4 "Töörühma ettepanekud ja järeldused töökohapõhise õppe rakendamise toetamiseks ning töökohapõhise õppe mudeli edasiarendusteks".</p>
Töötatada välja soovitusel edasiseks tegevuseks sh ettevõtteid toetavate juhendmaterjalide väljatöötamiseks olemasoleva mudeli rakendamiseks ning vajadusel koostada töögrupi poolset soovitusel seadusandluse muutmiseks.	<p>Olulisemad töögrupis kaardistatud soovitusel edasiseks tegevusteks ning seadusandluse muutmiseks on välja toodud käesoleva aruande punktis 4 "Töörühma ettepanekud ja järeldused töökohapõhise õppe rakendamise toetamiseks ning töökohapõhise õppe mudeli edasiarendusteks".</p> <p>Tööandjaid toetav juhendmaterjal on töögrupi soovitusel arvesse võttes välja töötatud ning lisatud käesolevale aruandele (lisa 1).</p>

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

4. Töörühma ettepanekud ja järelused töökohapõhise õppe rakendamise toetamiseks ning töökohapõhise õppe mudeli edasiarendusteks

Töörühm soovib pöörata mudeli rakendamise toetamisel tähelepanu alljärgnevatele aspektidele:

- 1) Töökohapõhise õppe eduka rakendamise oluliseks eelduseks on **konkreetsed kontaktisikud** ja **hea avatud koostöö** nii praktikakoha kui kutseõppeasutuse poolt. Töörühm soovib kutseõppeasutustel töökohapõhise õppe protsessi algusetapis eraldi tähelepanu pöörata, et kutseõppeasutuse poolt oleks praktikakohale määratud konkreetne kontaktisik, kontakt praktikakohapoolse juhendajaga (ja vajadusel täiendava kontaktisikuga) oleks loodud ning koostööpõhimõtted ning –protsess vastastikku läbi arutatud.
- 2) Rakendusstsenaariumite puhul, kus töökohapõhist õpet alustaval õpilasel puudub varasem töösuhe praktikakohaga, on soovitatav kaasata potentsiaalne praktikakoht **õpilase valikuprotsessi**, võimaldamaks nii praktikakohal kui õpilasel töökohapõhise õppe protsessile eelnevalt veenduda vastastikusel sobivuses.
- 3) Oluliseks võtmeteguriks töökohapõhise õppe edukuse seisukohast on **praktikakohapoolse juhendaja** olemasolu, juhendaja motivatsioon ning juhendamisalased pädevused. Oluline on tagada, et praktikakohapoolsete juhendajate ettevalmistav koolitus ning neile pakutav kutseõppeasutusepoolne tugi õppeprotsessi käigus oleks:
 - a. kvaliteetne (juhendajate koolitajad on saanud vastavasisulise ettevalmistuse)
 - b. optimaalse mahuga (toetab piiratud ajaressursi raames võimalikult efektiivselt juhendamise seisukohast oluliste pädevuste omandamist)
 - c. asjakohane (vastab võimaluste piires võimalikult täpselt konkreetsele vajadusele lähtuvalt juhendaja eelnevatest pädevustest ning eesootava juhendamise spetsiifikast).
 - d. Töörühm soovib toetada (SA Innovel) kutseõppeasutusi läbi võrgustikutöö sellesisulise parima praktika jagamisel.
- 4) Töörühm peab oluliseks töökohapõhise õppe praktikakohtade **tunnustamist**. Töörühm soovib tunnustuspõhimõtete arendamisel eraldi sellele aspektile tähelepanu pööramist, kas praktikakohas töökohapõhise õppe läbinud õpilane läbis edukalt õppe lõpus toimuva koolieksami/kutseeksami.
- 5) Toetamiseks mudeli kasutuselevõttu osapoolte poolt on oluline keskselt välja töötada asjakohased (osapoolte vajadustest lähtuvad, konkreetsed, põhjalikud) **juhendamaterjalid** ning **näidisdokumentide põhjad** (praktikaleping, õppekava moodulite rakenduskava).
 - a. Lisaks keskselt kättesaadavate juhiste olemasolule on oluline, et kõikide kutseõppeasutuste kodulehtedel oleks töökohapõhise õppe suunaline info välja toodud (lähitudes kesksetest juhistest), tööandjal oleks neid lihtne kodulehelt leida ning kodulehel oleks välja toodud konkreetne kutseõppeasutuse poolne kontaktisik, kelle poole vastavasisuliste

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

küsimustega töökohapõhisest õppest huvitatud tööandja või õpilane saaks pöörduda.

- b. Töökohapõhise õppe rakendamist toetavad materjalid peaksid olema kättesaadavad **eesti, vene ning inglise keeles**.
- 6) Suurendamiseks töökohapõhise õppe mudeli rakendajate arvu on oluline rakendamist toetavate ja nõustavate peamiste osapoolte (HTM, SA Innove, tööandjate katus- ja tugiorganisatsioonid, kutseõppeasutused, Töötukassa, Rajaleidja) **proaktiivsust** ning **keskelt koordineeritud teavitus- ja nõustamistegevust** (SA Innove eestvedamisel).
- 7) Suurendamiseks töökohapõhise õppe mudeli rakendajate arvu on oluline analüüsida ja vajadusel kohandada **alternatiivsete** kvalifikatsiooni tõstmist võimaldavate toetuste/meetmete tingimusi (näiteks Töötukassa „Minu esimene töökoht“ programm, võimalikud EASi meetmed). Oluline on silmas pidada, et sarnased meetmed ja toetused oleksid tasakaalustatud ning riigi seisukohast soovitud lahendus mingile väljakutsele/probleemile ei oleks osapooltele ebaatraktiivsem.

Töörühm soovib mudeli edasiarenduste käigus analüüsida ja kaaluda alljärgnevaid ettepanekuid:

- 1) Töökohapõhises õppes õppiva õpilase töötasu pealt makstava sotsiaalmaksu kohustuse vähendamine **ravikindlustuse** ehk 13% võrra, mis on tasemeõppes õppivatele õpilastele juba kaetud riigi poolt.
- 2) Töökohapõhise õppe raames **esmaõppe** ja **täienduskoolituse** mudeli selgemat eristamist. Töörühma hinnangul on mõistlik eristada (nii terminoloogiliselt kui rakendusnäanssides):
 - a. **õpipoisiõpet**, mille raames õpilane omandab töökohapõhise õppe vormis uue kutse;
 - b. **töökohapõhist tasemeõpet**, mille raames juba teatud erialaste pädevustega töötaja arendab töökohapõhise õppe vormis oma pädevused tasemele, mis võimaldab tunnustada tema pädevusi tasemeõppe tunnistuse või kutsetunnistusega.
- 3) Erialaliitudele (ettevõtete katusorganisatsioonidele) toetusmeetmete väljatöötamine, mis võimaldab neil taotleda täiendavat rahastust **arendustegevustele**, mis soodustavad valdkonna ettevõtete koostööd mudeli rakendamisel ja töökohapõhise õppe mudeli laialdasemat kasutuselevõttu valdkonnas.
- 4) Täiendava toetusmeetme väljatöötamist, mis võimaldab taotleda kompensatsiooni praktikakohapoolse juhendaja kutseeksami sooritamise kulude katmiseks.

Lisa 1 – Töökohapõhise õppe rakendamise juhendmaterjal tööandjale